

ERRI ATZERATUAK

Ez, ez joan urrunegi. Emen bertan be ba dogu ezjakiñik. **Begi** biak zabaldu ta ikusi. **Or gure** erriak eta **gure uri** andietako auzotegiak, «uritar barriak» bizi yakuzan bazterrak. Atzo baserritar ziranak, **gaur** uritar eginda. Begira, bai, pizkat, askorik ez gero! Azal samarretik! Kulturarik ete dabe? Ezta, arean **bez!** Aurrerapenaren maillarik **be** erengoan daukazuz oindiño. Ezta egia?

Baiña, etzaite arritu olakoen aurrean. Guztizko gaitza ete da? **Ez** dakigu. **Guk** dakiguna **auxe** da: **gure** artean beintzat, **lur** retetik bizi diranak oso atzera dagozala **oindiñokarren**, kultura bidean. Eta, **gaiñera**, kasu batzuk kendu ezkerero, ez **dozu** euren artean **bizitza** obetzeko egokitasun andirik idoro al izango. Ain dagoz atzera! Ain dabe aurrerapide **gitxi!** **Ez** eskolarik, ez aukerako tresnarik...

Oraintsu **egiñiko** azterketa batek diñoskunez, **España'ko** solo-beargiñen arteko kultura ezta, ez, baikor eta itxaropentsua be. Eurotatik euneko **0,12** bakarrik artzen dabe goi-maillako Irakaskintza; euneko 0,25'ek, Erdikoa; euneko **84,50'**ek, **Len**-maillakoa; euneko 15,00, barriz, ezelango ikasketa ta estudixo barik geratzen dira.

Euskal errietan, zori onez, ikasteari emon dautsoe askok eta askok. Ederto **egiña!** **Bai**, zer askotan oindiño atzera samar gabiltzala be, ikas-gaietan eredugarri gareala esan bear. **Gure** baserritarrak, **naiz-eta** eskola ta ikasketak ordaintzeko askotan **gorriak ikusi** bear izan, ez dautse ezeri parkatzen euren seme-alabak **aurrera** ateratzeko. Onetan **gure** txalorik bizi ta beroenak merezi dabez. **Bai**, **orrelaxe** da! **Orain** eta beti, jakitetik yatorku aurrerapena. **Ez** izan dudarik!

Beste zenbaki orreik, alan be, lazgarriak diranik **ezin** daikegu ezpaian ipiñi. **Ta** egia bere billoistasun osoan **ikustera** egiteke dagozanak, ba-leiteke, eurok ikustean, edo entzutean, bizkarrak goratu ta aizearen txistua ba'litz lez gauzok entzutea. Mesedegarri izango litzakioe **olakoai** erri atzeratu orreitara ostera bat **egiñik**, jazoten danaren **gordintasun** betea euren begiz **jasoko** ba'lebe.

Batzuk diño: «**TV gaur bazter** guztietara sartu **yaku**. **Ta** erraldoi **pausuz goaz** aurrera ta aurrera. Tresna orrein obariak, ez al **doguz** ikusten? **Ez** dagoz, **ez**, ain atzera!». **Onan** diño, bai, ta nasai arnas artu daroe gizaki baikorrok, dana larrosa kolorez **ikusi** o! dabenok. Eta orregaz, zer? Euren naieza,

txepelkeri, gogo aula ta itxitasuna erakutsi. Besierik ez!

Baiña, ez dagiogun geure buruari ziririk sartu. Ba al dakizu egalper edo abestruzak, eiztariak urreratzean, zer dagian? Arein zaratarik ez entzutearren, arean edo lurrean sartu oi dau bere mutur-puntea; ta orrela bere burua zaindurik dagoala uste dautzu. Ez daigun guk gisa ortan jokatu.

Kolorezko idurien bitartez artzen daben kultura bañu ori ezta zer andirik, gizona landu ta buruz jazteko. Beste aldetik, sorreri ta lo-suma dakartse orreik ikusleen buru-almen ta indarrai: gure telebixta, mutilla dogu orretan. Bestetik izpillu dizditsu be izan leikegu, ta sarri izan be ba-yaku; norbere lurraganako maite-sua otzitu ta, ikusitakoaren lilluraz beterik, uri nagusietarako bidea askok artzea jazo daitekena dogu-ta.

Auzí au alan edo olan askatu bear da. Zaila dirudian arren, ezta saiets itxi bear, askatu, atondu ta aurrera eroan baiño. Ta auzi-askatze **au**, ezta baktxaren bizibidea ta teknika aurrerapena indartzea bakarrik; orreía gizonmakiñak baiño ez geunkez eukiko, ta alderdi bietatik kalte egiñak nunit. Ez, zuzenean jo bear da, ta giza-barrua osorik astindu-azo; gorago miñez ipiñi, jaso ta **igon-eragin**, gizonaren izakera, adimena ta berezko joerak, au da, izate **osoa** goi-maillara ekarteko alegiñak egiñaz. Bein betiko baztertu bear da lur-langilleagazko eritxi negargarri **au**: **gizon** ezjakin, geldo ta argi laburrekoa dala uste izatea.

Jakituriz jantzi bear **da lur-langillea**. Ortarako, zergaitik ez dabe bere gauzetaz geiago idazten gure eguneroko ta **aldizkariak**? Zergaitik ez yakez **alkar-izketa** ta autualdiak eskintzen? Telebixtak berak, zergaitik eztau zirristu bat edegiten, solo-langille ta antzekoentzat bakarrik?

Onek emongo leuke, xee ta guri, jente ezjakiñok bear daben kultura ogia, al bait eta sarrien emon be. Ta, urte gitxiren buruan, erri buru-jantzi ta aurreratu baten jabe giñakez. Zerbait saiatzea, ez ete dau merezi?

Bizkargi

Esaera zarra

Gazteak ez jakiñez,
zaarrak eziñez,
egitekoak doaz
gaizkigiñez.